

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Ioviani Pontani. De Aspiratione Libri duo. Charon
Dialogus. Antonivs Dialogus. Activs Dialogus. Aegidivs
Dialogus. Asinvs Dialogus. De Sermone Libri Sex. Belli,
Qvod Ferdinandvs Senior ...**

Pontano, Giovanni Giovano

Venetiis, 1519

De Facetis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12960

tiā, morsibusq; uiperinis. Videbuntur autem hi ipsi duplici for-
tasse appellatione usurpandi, alteriq; Petulantes, alteri uero Am-
pullofi, ut Petulantes magis declinent ad oscenitatem, atq; intempe-
rantiam, Ampullofi ad maledicentiam, ac detractionem, quorū dicta
ueteri Ampullas nominarunt. Erit autem alterius habitus Petu-
lantia, alterius nomen Ampullofitas, utrunq; à natura ipsa rei du-
ctum. Hæc autem ferè scurrarum uidentur esse genera, quorum de-
formatissimi quidem sunt qui apud principum mensas, inq; domi-
nantium aulis uersantur, non modo rei familiaris ampliandæ gra-
tia, quod tolerabilis quidem uideatur, uerum ut uentri satisficiant
atq; ebrietati, hiq; facile quidem in omnem turpitudinem dilabantur
gulæ ac uentris studio, Græco nomine nunc Parasiti uocati, nunc Sy-
cophantæ, uerumq; ipsum Parasitatio, ac Sycophantia.

Longius distare à medio A grestem,
quàm Scurram.

Abest autem A grestis à mediocritate, multo quidem quàm Scurra lon-
gus, quod huic modus tantum deest, ac mensura, illa quidem quæ
mediocritatem gignit, quam ubi sectari uoluerint, atque ad illam re-
gredi, facile ipse quidem facetus erit. At a grestis ex omni profecto
parte adeo deficiens est, ut nullo pacto accedere ad mediocritatem que-
at, aut illam assequi, quippe cui omnia simul desint. Inter hæc igitur
uirtus ipsa, de qua loquimur, sic constituta est, ut alterum illum
qui a grestis dicitur, ab se repellat tanquam fugientem à medio, quiq;
reuoctari ad illud aut nullo modo possit, aut sit omnino difficillimum,
alterum uero ut scurram, oscenum, spurcum ad se se reuoctet, per-
inde ut logus à signis digressum, ipsaq; ab mediocritate, quam circa
uirtutem quidem omnem uersari moralem, uel mediocritatem ipsam
potius uirtutem esse satis inter omnes constat, qui recte quidem phi-
sophati sunt.

De Facetis.

Est igitur Faceti hominis proprium in dictis, factisq; in serijs ac iocis, in
dicendo atq; audiendo quæ ad recreationem spectent, animorumq; re-
laxatione, in conuictibus, confessionibusq; atq; in congressibus, ipsiq;
in circulis, atq; hominū coronis, colloctionibusq; mediocritatem sequi,
è qua id assequitur, ut facetus ipse iure suo et sit et habeatur, eoq; sese

uestiat habitu, quam Facetudinem uocari diximus, quo de habitu ipse sibi nomen desumat, ut qui sub Cæsare siue eques, siue pedes militarit, miles dictus est Cæsarianus, qui sub Pompeio Pompeianus, aut sub Mario, Syllaue, siue Marianus, siue Syllanus. Habitus enim ipse ipsaq; insignia militem quidem ostendunt, cuius uidelicet sit factionis, in agendo uero actiones ipsæ ciuilem atq; urbanum hominem, Nam & ioculatio, & dictorum familiaris iucundaq; inuicem usurpationes quidem sunt, moresq; et ipsæ nostros determinant, ut a facietis dictis, iocisq; suauioribus dicamur faceti, a scurrilibus scurræ, ab agrestibus agrestes, perinde ut a nimio pecuniæ studio, atq; habendi cupiditate auari, ab usu mediocri, & recto liberales, ab diffuentia uero, ac dissipatione diffuentes, atq; effusi. Facetorum igitur hominum ea est mediocritas, ut delectû, de quo diximus, cum primus seruent. Seruabunt autem illum, si personæ propriæ, auditorumq; loci item, ac temporis dignitatem retinuerint, ut neque in dicendo, iocandoq; proceres fuerint, petulantes, immodica, intempestui, osceni, spurci, ampullosi, neq; in audiendo aut detestabuntur iucunde ac concinne dicta, aut aures auertent a lepide atq; urbane pronuntiatis, Vtq; dum mediocritatem assequi ipsam nequeunt, ne rusticentur, ne ue efficiatur insulsi, rancidi, hircosi, quorum etiam dicta culinam oleant.

De dictorum, iocorumq;
diuersitate.

Ipsa autem dicta ac iocata quæ ad relaxationem pertinent (ut generaliter de ijs loquamur) nequaquam uniusmodi quidem sunt, licet ad resuscillationem curarum spectent ac quietem. Si quidem alia sponte sua, atq; ex tempore profluunt, alia tanquam prouocata, atq; excita extrinsecus in responsionibus sunt posita. ut cum Gn. Pompeius false, aculeateq; (sicuti ante diximus) interrogauit, Vbi gener est tuus Cicero? non minus argute, ac morsiculate ab illo responsum est, Vbi & socer est Pompei tuus. Eiusdem est generis responsum ab homine red ditum uiatore nec agreste, nec illepidum, falsum tamen, Cum enim offenso pede ad lapidem crus fregisset, imploraretq; opem a prætereuntibus, respondissetq; ex illis maior natu quispiam, deus tibi ipse & opem et suppetias ferat, Tû ille subdidit. Nec dei, nec coelitem cuiuspiam è numero auxilium peto, hominis tantum hac prætereuntis peto. Vtriusq; autem generis diuersæ admodum sunt species, quippe cum dicta ipsa alia sub increpationis speciem risum moueant, quale